

LANDELIJKE STUDIEDAG – PARENTIFICATIE BIJ SCHEIDING EN ROUW

13 april 2017
Mercure, Zwolle

Het bieden van langdurige zorg, niet passend bij de leeftijd en de cultuur van een jeugdige, kan in extreme gevallen leiden tot parentificatie.

We zien in deze situaties dat een jeugdige langdurig de rol van ouder op zich neemt, inclusief de bijbehorende verantwoordelijkheden en taken. Je kunt hierbij denken aan huishoudelijke taken, het zorgen voor broertjes of zusjes, of gesprekspartner, steun en toeverlaat van de ouder zijn.

Parentificatie kan optreden bij rouw- en verliessituaties, maar het kan ook een gevolg zijn van een (v)chtscheiding, waarbij de ontwikkeling van de jeugdige ernstig in gevaar wordt gebracht. Door structurele overvraging en daaraan gekoppelde faalervaringen kan een negatief zelfbeeld ontstaan, kunnen jeugdigen veelal niet goed voor zichzelf kunnen zorgen, extreem sociaal wenselijk gedrag laten zien, of juist extreem voor zichzelf opkomen.

Professionals in (jeugd)zorg, GGZ, welzijn en onderwijs komen regelmatig in contact met geparentificeerde jeugdigen. Maar signaleren zij dit ook? En wanneer het gesignaleerd wordt, wat kun je er dan mee? Hoe kun je invloed uitoefenen, krijg je controle en hoe voorkom je verder psychisch lijden en toenemende psychische schade?

Op deze landelijke studiedag zullen vijf deskundige sprekers uit wetenschap en praktijk ingaan op deze problematiek en handvatten bieden aan professionals om hun handelen ten aanzien van geparentificeerde jeugdigen verder te verbeteren.

Doelgroep

Deze studiedag waarbij parentificatie bij scheiding en rouw centraal staat is gericht op iedereen die werkt met kinderen en jeugdigen die (mogelijk) geparentificeerd zijn. Denk daarbij aan jeugdzorgwerkers, psychologen, psychiaters, orthopedagogen, maatschappelijk werkers, verpleegkundigen, verpleegkundig specialisten, vaktherapeuten, fysiotherapeuten, etc.

Werk- en denkniveau: HBO / Academisch

Leerdoelen

- Wat is parentificatie en hoe daar adequaat mee om te gaan;
- Welke verschijningsvormen en risicofactoren worden onderscheiden;
- Basisprincipes van de intergenerationele familiedynamiek;

- Signaleren en omgaan met rouw- en verliessituaties;
- Inspelen op de kracht en kwetsbaarheid van jonge mantelzorgers.

Programma

09.15 uur Registratie en ontvangst

10.00 uur Opening door de dagvoorzitter Drs. Guus Feron

10.15 uur Drs. Marinka Kamphuis [Praktijk Kamphuis] - "Parentificatie in vogelvlucht"

11.00 uur Drs. Ard Nieuwenbroek [Orthoconsult] - "Verschijningsvormen en risicofactoren"

11.45 uur Pauze

12.15 uur Dr. Riet Fiddelaers [Expertisecentrum Omgaan met Verlies] - "Rouw bij verliessituaties"

13.00 uur Lunchbuffet

14.00 uur Drs. Ben Rensen [UMC Utrecht] - "Parentificatie en loyaliteit"

15.00 uur Pauze

15.30 uur Drs. Elize Lam [Hogeschool Ede] - "Kracht en kwetsbaarheid van jonge mantelzorgers"

16.30 uur Afsluiting

Sprekers

Drs. Marinka Kamphuis

Bijdrage: Parentificatie in vogelvlucht

Marinka is psycholoog en psychotherapeut en heeft zich gespecialiseerd in gedragstherapie en psychoanalytische psychotherapie. Zij is werkzaam vanuit haar eigen praktijk en geeft daarnaast regelmatig les op Universiteiten en binnen het postdoctorale onderwijs.

Marinka verzorgt een inleiding op het begrip parentificatie. Wat is het? Welke soorten parentificatie zijn er? Wat zijn risicogroepen? En hoe erg is het nu eigenlijk om met parentificatie te maken te hebben? Daarbij zal ook worden ingegaan op parentificatie in scheidingsituaties of bij rouw.

Drs. Ard Nieuwenbroek

Bijdrage: Verschijningsvormen en risicofactoren

Ard is contextueel therapeut, communicatietrainer en een praktijkman 'pur sang'. Hij heeft ruime expertise op het gebied van activeren van de (vaak verborgen) kracht in mensen.

Daarnaast is Ard auteur en heeft inmiddels 25 boeken op zijn naam staan, die veelal over het onderwerp faalangst gaan.

Ard zal de nadruk leggen op verschijningsvormen en risicofactoren en daarbij het onderscheid aanbrengen in actieve en passieve parentificatie. Daarbij zal hij ook praktische handreikingen geven voor professionals die werken met deze doelgroep.

Dr. Riet Fiddelaers-Jaspers

Bijdrage: Van je plek: verstrikking en verwarring na verlies door overlijden of echtscheiding

Riet is deskundige op het gebied van verlies en rouw. Zij promoveerde aan de Radboud Universiteit Nijmegen op een onderzoek naar verliesverwerking bij jongeren. Riet is geschoold in diverse therapeutische stromingen waarvan systemisch werken de basis vormt en schreef een indrukwekkend aantal boeken over omgaan met verlies.

Als kinderen en jongeren geconfronteerd worden met een ingrijpend verlies, is hun eerste beweging zoeken naar veiligheid. Veel rouwende kinderen gaan van hun kindplek af en

ondersteunen als een soort partner of ouder hun ouder(s). De verstrikkingen en verwarringen liggen op de loer en hebben een levenslange impact. Deze kinderen rouwen niet alleen over het overlijden van een gezinslid of de scheiding van hun ouders maar ook om het verlies van hun plek in het gezin. Dat laatste is echter een diffuus, dus niet (h)erkend verlies wat vaak pas na jaren naar boven komt in relaties en op de werkvloer. Met behulp van visueel materiaal zal Riet ingaan op deze plekverwarring.

Drs. Ben Rensen

Bijdrage: Parentificatie en loyaliteit: hoe zit dat?

Ben werkte meer dan 30 jaar als jeugdarts bij de GG&GD in Utrecht. Hij heeft ruime expertise opgebouwd op het gebied van de preventieve gezondheidszorg en heeft gewerkt in achterstandswijken als Ondiep, Pijlswaard en Zuilen. Ben ontwikkelde zich tot een expert op het gebied van traumatische ervaringen bij kinderen. Hij zette buurtnetwerken op om instanties beter te laten samenwerken, was betrokken bij de oprichting van de armoedecoalitie en adviseerde gemeente en ministeries.

Ben gaat in zijn praktijkgerichte presentatie in op loyaliteit en parentificatie vanuit de intergenerationele familiedynamiek. De theorie zal worden uitgelegd aan de hand van ervaringsverhalen uit de praktijk.

Drs. Elize Lam

Bijdrage: Kracht en kwetsbaarheid van jonge mantelzorgers

Elize is socioloog, verbonden aan het lectoraat Jeugd en Gezin van de Christelijke Hogeschool Ede en zelfstandig onderzoeker, adviseur, spreker en dagvoorzitter. Ze is auteur van het boek 'Risicokind of evenwichtskunstenaar? Kind zijn ondanks een moeilijke thuissituatie' dat september 2016 verscheen bij Scriptum en voorzitter van You!nG, een stichting die zich inzet voor het empoweren van kinderen en jongeren.

Elize zal de huidige definitie van jonge mantelzorgers nader verkennen. Wat zijn de consequenties voor jonge mantelzorgers en wat vinden zij zelf van hun rol? Wat versterkt de veerkracht van jonge mantelzorgers en hoe kunnen zij zich gezond ontwikkelen in een complexe thuissituatie waarbij een vader of moeder psychiatrisch ziek, verslaafd of verstandelijk beperkt is en er bijvoorbeeld sprake is van een vechtscheiding? Een betrokken naaste omgeving (informeel netwerk) blijkt dan essentieel voor deze kinderen en jongeren.

Drs. Guus Feron

Bijdrage: Dagvoorzitter

Guus is opgeleid als jeugdhulpverlener en studeerde Comparative European Social Studies aan de University of North London. Op de werkvloer lag zijn hart bij het systemisch werken met (LVB-) jongeren met bijkomende psychiatrische problemen. Hij werkte regelmatig voor het consultantenteam (het huidige CCE), verzorgde gastcolleges in het Universitair- en HBO-onderwijs en heeft meer dan 20 jaar ervaring opgedaan in leidinggevende- en bestuursfuncties.